

ประชุม โคตงพระนิพนธ์

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ

รวมครั้งที่ ๒

สมเด็จพระมาตุจฉาเจ้า พระบรมราชเทวี

โปรดให้พิมพ์ในจารพระราชนานเพลิงศพ ✓

หม่อมเจ้าชายทิศกร หม่อมเจ้าชายมรุพรพันธุ์

หม่อมเจ้าหญิงลีลาศหงส์

๔ ๔/
เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๗

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

ประชุมโคลงพระนิพนธ์

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ

รวมครั้งที่ ๒

สมเด็จพระมาตุจฉาเจ้า พระบรมราชเทวี

โปรดให้พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ ✓

หม่อมเจ้าชายภักดีสากร หม่อมเจ้าชายบรมพรพัตร์

หม่อมเจ้าหญิงถิลาเสงส์

ม. ๔/
เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๗

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

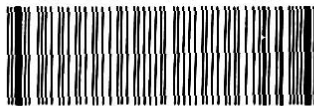

๖๖. ๑๔.

หมู่ ๗.๖๐

๖๖.๑๔.

NATIONAL LIBRARY OF THAILAND

31111005350648

คำนำ

สมเด็จพระมาตุจฉาเจ้า พระบรมราชเทวี มีรับสั่งมายังหอพระ
สมุดข่อยวิบูลย์สำหรับพระนครว่า ในารศพหม่อมเจ้า ๓ องค์ คือ
หม่อมเจ้าชายทศกัณฐ์ กับหม่อมเจ้าชายมรุพงษ์ ในสมเด็จพระ
เจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ ๒ องค์ หม่อมเจ้าหญิง
ลีลาศหงส์ ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศวรราช เป็นชายา
หม่อมเจ้าปรีดิเทพยพงศ์ ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา
เทวะวงศ์วโรปการองค์ ๑ จะทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานหนังสือแจก
เมื่อพระราชทานเพลิงศพสักเรื่อง ๑ โปรดให้กรรมการหอพระสมุด ฯ
เลือกหาพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์
วโรปการ พิมพ์ถวาย ก็พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรม
พระยาเทวะวงศ์วโรปการนั้น ได้รวบรวมโคลงสุภาษิตพิมพ์ในการพระ
ศพของพระองค์ท่านครบ ๕๐ วันครั้ง ๑ แล้ว ในครั้งนี้จึงได้รวบรวม
โคลงพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์
วโรปการทรงไว้ไปในเรื่องปกรณกะต่าง ๆ เป็นจำนวนโคลง ๗๕ บท
พิมพ์ถวายสมเด็จพระมาตุจฉาเจ้า ฯ ตามพระราชประสงค์

กรรมการหอพระสมุด ฯ ขอถวายอนุโมทนาในพระกุศลบุญราศี
ทักษิณานุประทาน ซึ่งสมเด็จพระมาตุจฉาเจ้า ฯ ได้ทรงบำเพ็ญพระราช
ทานหม่อมเจ้า ๓ องค์ โดยความเป็นญาติสังคหกรรมทางปิตุทธานุรักษ์
บุญกิริยาวัตถุ หวังใจว่าผู้ที่ได้รับหนังสือนี้ไปคงจะถวายอนุโมทนา
ด้วยทั่วกัน

๑๖ พฤษภาคม

สถานายก

หอพระสมุดข่อยวิบูลย์

วันที่ ๑๕ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๗

ประชุมโคลงพระนิพนธ์
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ

โคลงภาพพระราชพงศาวดาร
รูปที่ ๑๓ แผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ
ภาพช้างพลายศรีมงคลพลายมงคลทวีปชาลวาท

๑ ปางมอญม้วนม่านกลุ้ม	รุมดี
กรงทวารวดี	รบไว้
ทัพไทยได้มี	ไชยณ สนามชัย
จำลาทัพกลับเข้า	มันไว้ ในนคร ฯ
๑ พลมอญอ่อนสันสะ	เบี่ยงฮา ทารชา
ถอยจากศรีอยุธยา	ยาตรเท่า
ทางเหนือเพื่อรักษา	โกชนกัษ
ราเมศวรมหิทรเจ้า	จู่จ้วงโหมตี ฯ
๑ เสียดศึกจับได้	ทั้งสอง องค์เอย
ขึ้นตเลงปรองคอง	เปลี่ยนช้าง
มงคลทวีปของ	จอมจักร พรวิพธ
อีกหนึ่งพลายศรีช้าง	ช้อย่ายมงคล ฯ
๑ บัณฑิตสองช้างแปลก	เสียงหมอ ความเอย
ชาลวาทฤาหวั่นขอ	เช่นลี้
เหลือมือตเลงรอ	ราชัง คินแซ
คู่แต่ช้างยังรู้	รักถ้าวแดนตน ฯ

รูปที่ ๕๘ แผ่นดินสมเด็จพระเจ้าท้ายสระ
ภาพหล่อพระนอนวัดป่าโมกข์

๑ พระนอนป่าโมกข์	วิหาร
สถิตยแท่นที่อาร	ที่คู้
ชลไล์ลากไหลพาน	เซาะคลั่ง
น้ำท่าทางวัง	เลาะลำทลายพัง ๗
๑ ครึ่งนั่งเกิดข้อ	กัจฉา
ผีพระหล่อกัฬา	เคลอนไค
เป่นแผ่นก่อแน่นหนา	หนักนัค
ฤาจะเลอนชลอให้	ห่างร้าวคลกั ๗
๑ มีพระยาราชสร้อย	สังคราม
ช่างชาติฉลากความ	คึกซัง
อาสาพยายาม	กอบกั
การชลอลากทั้ง	พระพันชลกั ๗
๑ อะไรยากลำยากถัน	เหล็ชเชญ
แรงและขัญญาเป่น	ที่แก
พระนัหากให้เห็น	วิชาช่าง ไทยนา
ไฉนจะทำได้แล	ภาพนพขล ๗

รูปที่ ๗๓ แผ่นดินพระบาทสมเด็จพระเจ้า

พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

ภาพปราบดาภิเษก

๑ สรรเสริญเสียงสนั่นก้อง	ม่านแดง ภาชนะ
ไทยที่ขลุ่ยแจ่มพรุ่ง	กลับล้ำ
ลานใหญ่ไชยเชวง	ทุกทิศ
เพราะพระพุทธรูป	พระพันใจไทย ฯ
๑ ปราบปรามไปทั่วหล้า	แหล่งสยาม
ปราบคึกคักในยาม	เขตรัฐ
ปราบดาภิเษกตาม	แบบย ราชแฮ
โดยลักษณะรูปนี้	แนะให้ฟังเห็น ฯ
๑ เป็นเวลาเสด็จขึ้น	ภักดิ์รับ
พระราชครูบวรทิศ	ใส่ผ้า
อัญเชิดพระเศวตฉัตร	สมบัติ
ประสูติราชกุมารขึ้นเกล้า	ออกอ้างสมญา ฯ
๑ บรมราชาธิราชเจ้า	สยามินทร์
ปรโมรราชินทร์	ขึ้นหล้า
สามัญนิกรยิน	ยลเรือก พระเชย
ว่าพระพุทธรูป	โลกถ้วนชนชม ฯ

โคลงรวมเกียรติ
ตอนกุ่มภกรรฐ์ทนต์

๑ ทวีตพลางเสด็จเข้า	ที่สงว สนานเฮย
เสด็จสอเครื่องอลง	กฎแพรว
กรจักษ์กระขององ	อาทเหาะ ระเห็จแซ
ถึงฝั่งคงคาแล้ว	เพ่งพนมมัสถาน ฯ
๑ เห็นต้นกว้างใหญ่ล้ำ	พฤษภา
ใบกิ่งบังสุริยา	ร่มช่อ
มีแท่นแผ่นเสลา	เลียบสอาท
ชนนังหลับเนตรวชิ	รำอ้างอ่านมนต์ ฯ
๑ ยศเคียวกายเคียวแม่น	เสมอองค์ พรหมเฮย
อสุรย่างเยื้องลง	สู่น้ำ
ทอดกายอยู่ในคง	คาสาธ ยายแซ
จมกึ่งจกดินล้ำ	เทห์พันขนเห็น ฯ
๑ น้ำท้นวนพลุ่งเท้อ	ทวนไป มาเฮย
นนพลั่งกึ่งชำไพร	บ้วนครน
ท้วยฤทธิพิรุโกร	เกรียงเคช ราพนา
ชลน่ำพลับพลาคน	ชอกแห้งเห็นทราย ฯ

๑ แสงทองส่องภาคพื้น	พโยมหน
ปวงเหล่าวานรพล	คนเข้า
พรังพรตผู้ฉงชล	ชำระ กายนอ
เชอะชะฉะฉิกเค้า	น่านน้ำแคลนคลอง ฯ
๑ ทั้งผองปองเพียวกัน	ใจว่าหา เหตุเฮย
คลอกแหล่งแห่งธาวา	เหือกแห้ง
สุคคิกสุคขัญญา	จะหยั่ง วัช
อุคคกรุคกริบแจ้ง	ค่อท้าวนายพล ฯ
๑ สรียนเอวรสแจ้ง	จึงประจักษ์
เล่ห์ประหลาดอัยประหลัก	หลากแล้ง
พาหลพระหริวัณ	สัพลัษ พลาแซ
ทูลเหคอุทกแห้ง	เหือกเหียนล้าหลาน ฯ
๑ ขวการตระหนักเนอ	ความเชื่อง
เขอพิเภาไฉนเปน	ก่งน
กุมภกรรฐ์เมื่อยามเย็น	วานชนะ ลักษณ์นอ
ไยบ่ยกยทกรัก	กลัษเกลี้ยงชดสินธุ์ ฯ
๑ บินสวพิเภาณัสม	อัญชลี ทูลเฮย
อุปราชคังพิช	ทกน้า
ชนยักษ์ไม่ออกตี	ค่อเหค นันนา
แม่นครบเจ้ควันล้า	เลิศฟ้าคินทาน ฯ

๑ โองการท่านเจ้าทนต์	ชักถาม
ไฉนคึกคักคึกคักตาม	ค่อแก
พระยาบัณเฑาะพยายาม	อยู่แห่ง ไคนอ
ใครจักทานเทียบแท้	เท่าด้วยกุมภกรรฐ์ ๗
๑ บรรหารแห่งเหตุนี้	โหวา สุธะ
ทูลว่าพิชิตพระยา	ยักษ์ไซ้
จักตั้งอยู่ทิดา	ภาคแห่ง ไทแซ
ใครฤอาษฐ์ไค	คุห้านาริ ๗
๑ อันเป็นท้าวผู้	หญไทย
ให้หุมนานไป	คึกซ์อัน
กลดแปลงเพศปลอมใน	หมู่สัตว์ ตรินา
ถามได้ไคความอื่น	เร่งล้างพิชิต ๗
๑ จักวิบรมนาถไค	ทรงสคัย
ถวิลชอยเชิงคึกคัก	เลศล้าง
โองการทนต์ยังคัย	ตามปฤก ษานอ
พายุบุตรวัยสังร้าง	รูปตั้งเดิมกาย ๗
๑ กลีบกลายเป็นเหยี่ยวหัว	หาญชก
ขักร่าร้อนคะคัก	คักก้อง
ยลวงยักษ์สมนิก	พยพวก พอแซ
ลงนิมิตรกายต้อง	อย่างเพียงยักษ์นี้ ๗

๑ นารีนฤมิตรเสวรั้ง	มารยา
ไถลไถ่ถามความพงา	เพื่อนพ้อง
อันองค์พระมหา	อุปราช
ไยยกประยทอคล้อง	หลีกกลับไปไหน ฯ
๑ กำเนิดในทอขด้อย	นางนิ รมิตรเชย
ไซ้ก็เจ้าจะวชิ	เช่นนั้น
ท้าวเสด็จกิจพิธี	การทศ น้านา
กำหนดเจ้าวันครั้น	ครบแล้วคืนวัง ฯ
๑ สมหวังคราวนั้น	คำนาง แปลงเชย
ทัพมณุษย์ศุขอย่าง	แม่นแท้
เกรงแต่พิเภกขวาง	คอถ่วง ฐิแซ
จะบอกอวยบแก่	กลัยมลางกลเวา ฯ
๑ ใจเจ้าคิดคนนัก	คอบพงา ในเชย
ใครรับรู้แห่งพระยา	ยักษ์ไค้
ยกเสียบแต่คณมา	ลักับ
สิ้นนาฏเก็บคอกไม้	ส่งท้าวทุกเวลา ฯ
๑ วาญบุตรนฤมิตรไค้	เลศอนงค์
หลีกเลียงออกจากองค์	นาฏนั้น
พอเห็นห่างเห็นบง	ยังเนตร นางนา
กลายกลัเป็นเหยี่ยวหลัน	๔ ฐิ ยกลเลอสวน ฯ

๑ สยบวรวรรณหัทธั
 เกินเกศขมมาลี
 นกแน่นสาวลี
 หาช่องมองเชิงชั้น
 ๑ โผไปจับแอ่นขัง
 นางหนึ่งเลือกขมขยา
 พิศเล็งเพ่งกายา
 ถาโดยโดยนางขย
 ๑ เปลี่ยนตนกลซ่อนซ่อน
 เปนนางนั้นแฝง
 หลีกกลักกลักทะแสง
 พยสีนางมีไค้
 ๑ กรายกรเก็บเลือกแล้ว
 เกินออกจากอุทยาน
 ถึงแท่นแท่นผิงธาร
 ตั้งเครื่องบูชาแล้ว
 ๑ ขุนกระษัตริย์มิตรไค้
 ชลหลังคั้งวนเปน
 ฤาไหลสาตสายเซ็น
 รู้ว่าขุนยักษัน

นาริ
 เลือกพัน
 สนิทสง ฝกานอ
 ชอบทำทางไค้ ๗
 ไทรสา ขาเฮย
 ล่าลิ
 จำย สิ้นแฮ
 ลึกม้วยมรณชนม์ ๗
 กายแปลง
 แมกไม้
 หาเพื่อน
 ล่วงรู้วานร ๗
 จักพาน รองเฮย
 คลาศแคล้ว
 ร่มกว้าง ใหญ่นา
 นบนิ้วอัญชลี ๗
 แลเห็น
 กะทั้น
 เบื้องบูรพ ทิศแฮ
 อยู่ไค้ล้าละหาน ๗

๑ หอมนานฤมิตรด้วย
กายกลียเป็นลูกพา
โตตระหง่านผ่านภูผา
ปลุกฤทธิศิกิจักไค้

๑ กรกุ่มทวีเพ็ชรกล้า
เงื่อง่าทำฤทธิรุทร
สิ้นนางวังชคต
ขุนกระบี่เร็วเท่า

๑ พยองค์อุปราชเจ้า
ชำนเวทอนอนขวางชล
ทำเป็นเช่นทนต์วา
กระบี่โกรธโลกโชนไกล

๑ ปางองค์สุเรศไค้
ขุนกระบี่แหวกชล
คุณโกรธโลกประจัญ
ฉวยศทาวุธปล้ำ

๑ ถ้อยที่ถ้อยคอบไค้
ถึงหลยยักษ์รเว
พันลวันขึ้นขวนแปลง
ถึงถูกที่ยักษ์ค้อง

เกชา
บุไ้
ผกเพิก พังแซ
รบร่ารณสมร ฯ

รวาว
เร่งเร้า
ลานหลย หนีนา
แหวกน้ำคำลง ฯ

ลงกา
แหล่งไว้
วิคัง อยู่แซ
ถ้อยข้าทำทง ฯ

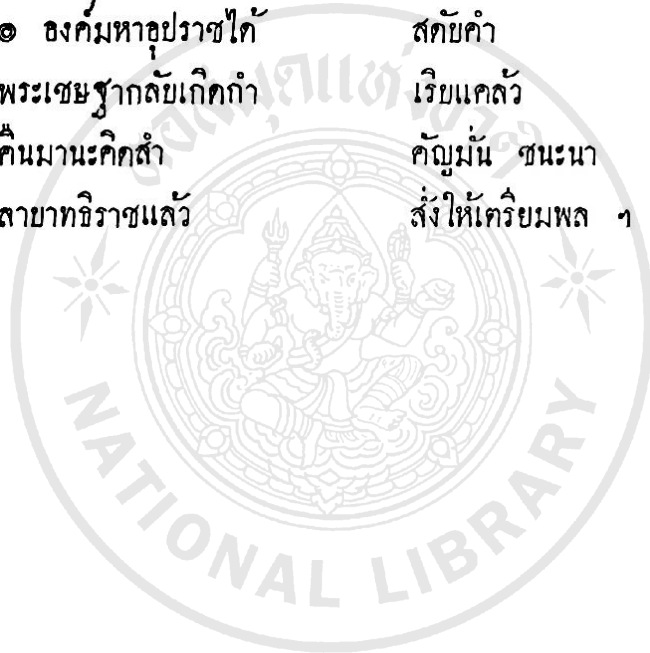
ยินยล
ชักทำ
จับท้อ กรแซ
ปลุกเข้าตามคี่ ฯ

คี่แทง
ปักย้อง
ชลลั่น
ฟากด้วยคมตรี ฯ

๑ อสุรีสุกฤทธิร่ำ
 ถวิลว่าหากจะขึ้น
 ฝ่าพ่ายฮายครัน
 ทวีเสรีระเห็จเหาะไถยว
 ๑ วานรเสรีซึ่งล้า
 เหาะกลับฉับไวลี้
 ทุลความพระทรงศรี
 ทรงทรายสำเร็จเจ้า
 ๑ พระศรีภูวนาถพร้อง
 ผลิตาภิกทำกิจกอบ
 เรืองฤทธิเรียวรณรอย
 ชมเสรีเสกข์เข้า
 ๑ กุมภกรรฐ์ขึ้นล้า
 รุทรีขนิวงค์
 ทศเคียรแปลกจิตรทัน
 ยิงบ่อเสรีพิชิตเจ้า
 ๑ จำใจจำแจ้งเรื่อง
 ทัชไค้พยายาม
 กิ่งเสรีหุณมานตาม
 เจียรจิตรคิกชอกช้า

โรมรัน ถึงเฮย
 ชัยชัย
 ฤทธี โลกนอ
 เมฆถึงนคร ฯ
 พิชิต มารเฮย
 ลาศเฝ้า
 ทุกสิ่ง สิ้นแฮ
 โลกย้ายินคี่ ฯ
 ชมชอบ คี่แฮ
 ชอบเค้า
 ฐิตาสตร สรรพแฮ
 สู้ห้องพลับพลา ฯ
 โดยพลัน
 เคยมเฝ้า
 ไค้ท่าน ถามแฮ
 ฐิตมาไย ฯ
 รวความ
 กิจก้า
 ผลาญพิ ชัยแฮ
 เพราะน้องเราเอง ฯ

- ๑ เพรงมันเียนไล่คัก สรรค์ยุบล ขอกนา
 สุกฤทธิสุกคิกมนต์ เเคกสู
 ทศพัทธรชกชกล การคัก แรงนา
 ฆ่าพิเภกเสียผู้ หนึ่งแล้วเสีรณรงค์ ฯ
- ๑ องค์มหาอุปราชไท่ สดับคำ
 พระเชษฐากลับเกิดกำ เวียแคว
 คินมานะคิกล้ำ คัญมัน ชนระนา
 ลาบาทอิราชแล้ว สั่งให้เตรียมพล ฯ

โคลงรวมเกียรติ

ตอนกุ่มภกรรัฐลัม

๑ สบายันท์ข้าคำพ้อง	คอบยคิ
กุ่มภกรรัฐเสด็จลิ	ลาศเข้า
ที่ผอมหญไทยทวิ	วิตก
คิกแต่แก่แก่นเข้า	ครู่แล้วลัมผอม ๑
๑ สมจิตรคิกระไค	รณรงค์
เสด็จสู่ที่ตรง	โสทรแล้ว
ประคิยเคืองคันทรง	เสด็จสรรพ
ชนรตสุรกาญจน์แก้ว	พรั่งพร้อมพลมาร ๑
๑ ออกทวารันคิเรศเข้า	แคนธวัณ
लगเบกมหัตถ์วรย	หลากลัน
ช้างม้าคันเค้นบัน	กาลหาก เป็นแซ
กงแลกำรถคัน	เจียขสันสะเทือนเสียง ๑
๑ สำเนียงฉิภูททั้ง	ไซมคไฟ
กาว่อนถายงไชย	ร้อนแรง
กุ่มภกรรัฐประหลาดใจ	จำเร่ง พลนา
หยุกทักคอบยต่อแย้ง	แทยเจียมเนินผา ๑

๑ ในวาทวิถ่วงแล้ว	พระนารายณ์
ผอมแต่องค์เดียวกาย	รักไว้
รำพึงคนึงสาย	สุกสวาท
ลืมนสนิทนทวยไกล	รุ่งแจ้งแสงฉาย ฯ
๑ กรายกรบรยาตรเข้า	ที่สร้ง
เสด็จสนานแลทรง	เครื่องคัน
จับศรีทมิฬอุทธีรงค์	พรหมมาศตร์
ออกพลับพลาส่งว่าถัน	เทียบพร้อมโยธา ฯ
๑ หน้าหลังขวาซ้ายพรัง	บังคม
พอสดับเสียงขรม	ให้อัง
ครวญตามพิเภกพรหม	พงศ์ยิ่ง ญาณขอ
ทัพอสสุรไถก้อง	บาร้าวฉาวฉาน ฯ
๑ ขุนมารชาญเลขล้ำ	เลขปราชญ์
ทูลว่าองค์อุปราช	ภาคนี้
ลักษณะจันทร์ฉายชตาชาก	ถึงที่ มรณแซ
ชอยเสด็จโดยไสยชี	จักได้ไซยเฉลิม ฯ
๑ พระทรงศรทรายแล้ว	คำรัส
ให้สักรวิทวีจัก	พยุหทั้ง
อินทรีย์ชอสามรรณ	เสมอครุฑ ทรงแซ
นิลราชเป็นเคียรทั้ง	ปากให้บังคลา ฯ

๑ สองตานิลเฮกเข้า	นิลขันธุ์ คู่เซย
คันทันนิลปาสัน	ฝ่ายซ้าย
ขวานิลปานัน	หงอนหนู มานแซ
กระบนลนันท้าย	อยู่เบื้องขบวรทาง ฯ
๑ กลางกายเป็นที่เจ้า	จอมวา นรเซย
องคตเป็นขกขวา	เวียรู
เกสรทมาลา	เป็นขก ซ้ายแซ
กระษัตริย์	ใหญ่ให้เป็นคช ฯ
๑ ขอศกัจกเสียบให้	จึงเกียง
เคียวเพ็ชรนายไพร่เรียง	เรียบชั้น
เป็นชนสกุณเสียง	เอิกเกริก
คอบเสกัจกค้อน	ทัพไต้ทรว ฯ
๑ พระสักรเสกัจเข้า	ทสออง องค์เอย
ทรงเครื่องขัตติยวงศ์	รุ่งฟ้า
ขัตติยวงศ์เพ็ชรรัตนพลา	ทรงจับ ศรแซ
ทรงรณเร้งพลกล้า	วัยเข้าไพร่สนท ฯ
๑ กลยั้งสนามรบยัง	หยุคพลา กรเซย
องค์อุปราชลงกา	ประสมแล้ว
สั่งให้ยกโยธา	โจมตี มนุษย์นอ
นันทกาลสุรเกล้า	กลอกหน้าหน้าตี ฯ

๑ อสุรคิหิกัม	พลึง
ต่างแบ่งแทงพันยี่	กักกลุ้ม
ต่างคายถ่ายกันชิง	ไชยยักษ์ ยัยแซ
วายุบุตรอุคคพถัม	รดทำไปพลัน ฯ
๑ กุมภกรรฐฐานเกศดถัย	วานร
ควาคพลางจับศร	คักคักล่า
แฝงไปเกิดไฟฟอน	เผาววก ถึงแซ
พระจักกฤษณคิควา	รบด้วยพาลจันทร์ ฯ
๑ ทนไคฝนท่าแก้ว	ตกลง
เพลิงคัยกลัยปลกปลง	แทตยร้อง
กุมภกรรฐ์จับจ้านง	ครุสทธิ แผลงแซ
เป็นวราวุธต้อง	กระบี่ลัมเลียวาย ฯ
๑ พระนารายณ์แฝงควัยอ็ค	นิวาท
ล้างซึ่งศรอุปราช	รดสิ้น
บรรพาทหารทาศ	คามอด ม้วยแซ
เหลือแต่องค์เดียวคิน	โกกสูกลางสนาม ฯ
๑ พระรามพระลักษณร์	เกลียวกลม กันแซ
สยท่าพระทรงพรหม	มาศตร์ไค
แฝงดกยักษ์ชานชม	ลัมเหลือย เห็นแซ
เป็นสักรกรวยไหว	นอบน้อมขอขมา ฯ

๑ พระยายักษ์คึกคัก	รทกจิตร
เชื้อผิกลีลาพิศ	โอคชอัน
ทูลชวนว่าโทษผิกล	ไพบรสัง สวรรคณา
พระว่าอย่าทุกข์ร้อน	จิตรเจ้าเวทาม ฯ
๑ ยามขุนมารไ้รับ	พรมรายน์
เรียกพิเภกมาหมาย	สั่งน้อง
ข้าเจ้าอย่าถูกกาย	แต่สุข ทนขอ
จงจิตรคึกคักต้อง	ก่อนนำพระไทย ฯ
๑ สิ่งใดที่ผิกลแล้ว	ละเมิน เลียซา
ที่ชอยเป็นธรรมเชิญ	คึกเข้า
อย่าคึกอิฐฉาเงิน	ชัยเพื่อน ข้าเฮย
หลายจิตรคอยแรงเจ้า	ยิ่งผู้เคียวสนอง ฯ
๑ ครองจิตรคึกแต่เฮอ	เฮาภาร คีเฮย
ไปประกอบราชการ	เกียจคร้าน
พระเจ้าอิศวรค์วาร	ภูมิเกิด ตนแฮ
คึกรักแต่ต่อต้าน	แต่งให้ถาวร ฯ
๑ เสรีคำสอนสิ้นชีพ	ไปสวรรค
พิเภกแสนโคกคัลย์	สุกให้
ทวยเทพยเหิมฤทธิ์	ไพบรทิพย มาลย์เฮย
เสรีปราบยักษ์สองไท้	กลับเข้าพลัพลา ฯ

โคลงประจำภาพในรามเกียรติ์

พาลี

๑ พาลีพานเรศเจ้า	ชิตจีน นครเขย
เอารสองค้อมรินทร์	ฤทธิกล้า
ทรงชฎาลออิน	ทวีศก เขียวแซ
ไครรบสยแรงกล้า	กึ่งเปลี่ยนเสียสูญ ฯ

สุครีพ

๑ สุครีพเอารสไต้	ทินกร
สวมชฎาธารณ์	เพริศพร้อม
อุปราชชิตจีนนคร	เอกมายุ้ง งามแซ
ลีสงนชักกลย้อม	ชาดกลัวสกลกาย ฯ

